

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

دانشکده پرستاری و مامایی

تحصیلات تکمیلی

شناسنامه درس Course Syllabus

عنوان درس: اخلاق، حقوق و قانون در روانپرستاری	شماره درس: ۵۱۳۵۲۲
نوع و تعداد واحد: ۱ واحد نظری، ۰/۵ واحد عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
فراگیران: ترم ۱ کارشناسی ارشد روان پرستاری	نیمسال تحصیلی: اول سال ۱۴۰۴-۱۴۰۵
زمان کلاس: یکشنبه ۱۶-۱۴	مکان کلاس: شماره ۲۰
مسئول درس: دکتر محسن شهریاری	زمان حضور در دفتر کار: شنبه ۱۶-۱۴
شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۴۹	

Email: shahriari@nm.mui.ac.ir

اساتید درس: دکتر جعفری، دکتر کشوری، آقایان: دکتر علیمحمدی، دکتر کشاورزین، دکتر علوی، دکتر شهریاری

شرح درس:

اخلاق بخش جدایی ناپذیر در حرفه های مراقبت سلامتی و بخصوص پرستاری است. اخلاق زمینه ساز استانداردهای رفتاری و به عنوان یک چارچوب برای انجام مراقبت مبتنی بر اخلاق است. مطالعه اخلاق می تواند به عمل کنندگان در توسعه مهارتهای ضروری برای برآورده ساختن سئوالات فلسفی که در مسائل بالینی با آن روبرو می شوند، کمک نماید. دانستن اخلاق و تئوریهای مربوط به آن می تواند به پرستاران شاغل در بالین به دسته بندی مسائل و مشکلاتی که در بالین با آن مواجه می شوند، کمک کند. در این درس فراگیران ضمن آشنایی با مفاهیم و موضوعات اصلی در اخلاق پرستاری، با نحوه تصمیم گیری اخلاقی و به کار بستن آنها در موقعیتهای بالینی آشنا می شوند.

اهداف کلی:

آشنایی دانشجو با مفاهیم زیر بنایی اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای و هدایت دانشجویان در راستای بکار بستن اصول و راهنماهای اخلاقی در محیط های آموزشی و بالینی.

اهداف رفتاری :

در پایان این درس با توجه به هدف کلی امید است دانشجویان قادر باشند:

۱. ضرورت اخلاق در علوم سلامت و پرستاری را تعریف کند.
۲. فلسفه و دانش اخلاق در پرستاری را توضیح دهند.
۳. تئوری های اخلاق در اخلاق پزشکی را شرح دهند.
۴. نحوه اخذ و شرایط رضایت آگاهانه را توضیح دهد.
۵. تعارض منافع در مراقبت از فرد را شرح دهد.

۶. اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه ای در مراقبت از بیمار را شرح دهند.
  ۷. مدل های ارتباطی بین پرستار - پزشک و بیمار را توضیح دهند.
  ۸. اصول تصمیم گیری اخلاقی را توضیح دهند.
  ۹. روش های حساسیت سازی اخلاقی در پرستاری را توضیح دهند.
  ۱۰. ارتباط اخلاق، حقوق و قانون در پرستاری را توضیح دهند.
  ۱۱. چالش های اخلاقی در مراقبت از فرد سالمند را توضیح دهند.
  ۱۲. موضوعات اخلاقی، قانونی و حقوقی پرستاری مراکز بهداشتی درمانی در حوزه روانپرستاری را اولویت بندی نماید.
  ۱۳. با مراجعه به یکی از مراکز بهداشتی و درمانی موضوعات اخلاقی مطرح در حوزه روانپرستاری را شناسایی و یک سناریو برای یک بیمار تهیه نماید.
  ۱۴. در کارگاه، بر اساس یک مورد اخلاقی در بالین، مشکلات و چالش های اخلاقی و راهکار پیشنهادی را ارایه و بصورت کتبی یا فایل تحویل نمایند.
- روش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک): کلیه جلسات بصورت حضوری برگزار خواهد شد.

✓ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

✓ یادگیری مبتنی بر حل مسئله

✓ روش یادگیری مبتنی بر مورد و ارایه سناریو

✓ قسمت عملی در قالب دو روز کارگاه ۶ ساعته از طریق ارایه سناریو و بحث گروهی و ارایه

کارگروهی

ابزار مورد نیاز تدریس:

متناسب با روش تدریس با استفاده از دیتا پروژکتور، کامپیوتر، نرم افزار آفیس، مژیک و وایت بورد

وظایف فراگیران (در جلسات آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

۱. حضور به موقع در جلسات آنلاین، نداشتن غیبت و رعایت نظم و ترتیب
۲. در صورت غیبت غیر مجاز، به ازای هر جلسه، نیم نمره کسر و بر اساس مقررات دانشکده عمل خواهد شد.
۳. در صورت داشتن غیبت بیش از چهار هفدهم کل جلسات، بر اساس مصوبه دانشگاه، دانشجو مجاز به شرکت در امتحان پایان ترم نبوده و برای وی نمره صفر منظور خواهد شد.
۴. حضور فعال در کلاس های آنلاین (نظیر گوش دادن فعال و مشارکت در پرسش و پاسخ ها)
۵. مطالعه محتواهای جلسات آفلاین الزامی است.
۶. انجام فعالیت های یادگیری نظیر انجام تکلیف، شرکت در آزمون و گفتگو به منزله حضور دانشجو در کلاس درس محسوب می شود.
۷. شرکت در آزمون پایان ترم و کوییز الزامی است.
۸. در صورت عدم شرکت در آزمون پایان ترم، بر اساس مقررات، در صورت غیبت غیر موجه، نمره صفر و در صورت غیبت موجه، درس حذف خواهد شد.

۹. شرکت در کارگاه پایان دوره الزامی است
۱۰. آرایه کتبی فعالیتهای گروهی در کارگاه
۱۱. کسب حدنصاب نمره به منظور قبول شدن در این واحد درس ۱۴ از ۲۰ معادل ۷۰ از ۱۰۰ می باشد.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

۱. قبل از شروع این واحد درسی، مروری بر مباحث تدریس شده در دروس عمومی اخلاق داشته باشد.
  ۲. قبل از شروع هر جلسه درس مطالعه مقدماتی در رابطه با موضوع درس انجام دهند.
  ۳. در فرایند یاددهی-یادگیری، مشارکت فعال داشته باشند.
  ۴. در انجام فعالیتهای کارگاه آموزشی حضور فعال داشته باشد.
  ۵. *شناسنامه کامل درس در web site دانشکده www.nm.mui.ac.ir در دسترس می باشد.
- نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف	۲
۲	حضور فعال در کلاس	۱
۳	کارگاه (نمره فعالیت عملی)	۵
۴	امتحان پایان ترم	۱۲

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

1. Chitty, Kay, K. Beth, B.P. *Professional Nursing Concepts. Challenge*. Saunders Elsevier. 2011
2. Butts JB, Rich KL. *Nursing ethics: Jones & Bartlett Learning*. 2019.
3. Johnstone M-J. *Bioethics: a nursing perspective: Elsevier Health Sciences*; 2019.
4. Fry S, Veatch RM, Taylor C, Taylor CR. *Case studies in nursing ethics: Jones & Bartlett Learning*; 2010.
5. Beauchamp TL, Childress JF. *Principles of biomedical ethics: Oxford University Press, USA*; 2001.

منابع مفید برای مطالعه:

- ۱- شهریاری، محسن و دیگران. درسنامه اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای بر اساس سرفصل برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری. اصفهان: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۴۰۱.
  - ۲- شهریاری، محسن، صالحی، کبری، هاشمی، مریم السادات. مطالعات موردی در اخلاق پرستاری. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان ۱۳۹۹.
  - ۳- لاریجانی، باقر. پزشک و ملاحظات اخلاقی. چاپ. جلد اول. تهران. انتشارات برای فردا. ۱۳۹۲
- پایگاههای اینترنتی قابل استفاده برای درس:
- ✓ مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی
  - ✓ مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی
  - ✓ International Centre for Nursing Ethics

جدول زمان بندی کلاس

عنوان درس: اخلاق، حقوق و قانون در پرستاری
شماره درس: ۵۱۳۵۲۲
نیمسال تمصیلی و سال: اول ۱۴۰۴-۱۴۰۵
رشته تمصیلی: کارشناسی ارشد روان پرستاری
فراگیران: دانشجویان ترم ۱
زمان: یکشنبه ۱۴-۱۶
کلاس: ۲۰
اساتید درس: دکتر شهریاری، دکتر کشاورزبان، دکتر علیمحمدی، دکتر کشوری، دکتر علوی، دکتر جعفری

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۴/۷/۱۳	اهداف درس-تاریخچه و اهمیت اخلاق در پرستاری	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر شهریاری
۲	۷/۲۰	فلسفه و تئوری های اخلاق و Care ethic	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر کشاورزبان
۳	۷/۲۷	اصول اخلاق زیستی (اتونومی، سودرسانی، عدم ضرر و عدالت)	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر شهریاری
۴	۸/۴	مفهوم رضایت آگاهانه و تعارض منافع	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر شهریاری
۵	۸/۱۱	انسان و اخلاق در رویکرد مراقبت کل نگر	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر علیمحمدی
۶	۸/۱۸	حساسیت اخلاقی و اصول تصمیم گیری اخلاقی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر کشوری
۷	۸/۲۵	ارتباط بین اخلاق و موضوعات حقوقی و قانونی و منشور حقوق بیمار	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر شهریاری
۸	۹/۲	سلامت و مراقبت معنوی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر جعفری
۹	۹/۹	ملاحظات اخلاقی در درمان بی نتیجه و پایان حیات	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر کشاورزبان
۱۰	۹/۱۶	ایمنی بیمار، خطاهای پرستاری،	☒ حضوری	مطالعه، مشارکت در	آقای دکتر شهریاری

	پیشگیری و گزارش خطا	آنلاین ☐ آفلاین ☐	پرسش و پاسخ		
۱۱	ارتباط بین بیمار، پرستار و پزشک و انتقال خبر بد	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر کشوری	۹/۲۳
۱۲	چالش های اخلاقی و قانونی در روانپرستاری	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر علوی	۹/۳۰
۱۳	چالش های اخلاقی و قانونی در روانپرستاری	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ	آقای دکتر علوی	۱۰/۷
۱۴	قسمت عملی (کارگاه اخلاق حرفه ای پرستاری)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ، ارائه سناریو	گروه اساتید	
۱۵	قسمت عملی (کارگاه اخلاق حرفه ای پرستاری)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه، مشارکت در پرسش و پاسخ، ارائه سناریو	گروه اساتید	

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

برنامه روز اول کارگاه اخلاق حرفه ای ارشد پرستاری دیماه ۱۴۰۳

ساعت	برنامه	سخنران
۸/۸-۰۰/۱۵	ارایه برنامه و اهداف	آقای دکتر شهریاری
۸/۸-۱۵/۳۰	چالش های اخلاقی در اصل احترام به استقلال	آقای دکتر شهریاری خانم دکتر کشوری
۸/۱۰-۳۰	بحث گروه ها و ارایه کارگروهی	دانشجویان و اساتید
۱۰/۱۰-۰۰/۱۵	چالش های اخلاقی در ارتباط با بیمار	خانم دکتر کشوری آقای دکتر شهریاری
۱۰/۱۵-۱۲/۰۰	بحث گروه ها و ارایه کارگروهی	دانشجویان و اساتید
۱۲/۰۰-۱۳/۰۰	جمع بندی و بحث نهایی	اساتید

برنامه روز دوم کارگاه اخلاق حرفه ای ارشد پرستاری دی ماه ۱۴۰۳

ساعت	برنامه	سخنران
۱۳-۱۳/۱۵	معرفی اهداف و برنامه کارگاه	آقای دکتر شهریاری
۱۳/۱۵-۱۳/۳۰	ارایه سناریو اخلاق در سازمان	آقای دکتر کشاورزian
۱۳/۳۰-۱۵/۰۰	بحث گروه ها و کارگروهی	دانشجویان و اساتید
۱۵/۱۵-۰۰/۱۵	ارایه سناریو چالش های اخلاقی در احترام به عدالت	خانم دکتر کشوری آقای دکتر شهریاری
۱۵/۱۷-۱۵/۰۰	بحث گروهها و ارایه کارگروهی	دانشجویان و اساتید
۱۷/۰۰-۱۸/۰۰	جمع بندی و بحث نهایی	اساتید

دانشجویان گرامی

به منظور استفاده بهینه از فرصت ایجاد شده برای برگزاری کارگاه، هر رشته اقدام به تشکیل یک گروه نماید و در زمان بحث گروهها، به فضای گروه خود وارد شده و در زمان ارایه کارگروهی، نماینده هر گروه به بیان نقطه نظرات گروه بپردازد.

